

Originallet Gören och hans syster Maria

Ture Mårtenssons svärdotter Karin Mårtensson berättar i juni 1987 på Ljunghusen

Litet om "originallet" Gören (Olof Andersson + Maria Andersson, syskon)

Berättat av Karin Mårtensson, Hans Bertil Mårtenssons hustru

Gören och Maria bodde i en fiskestuga snett över vägen sett från Ljungsätersvägen 1. Dvs på andra sidan genomfartsvägen till Falsterbo mellan landsvägen och järnvägen.

Görens far hette Anders Göransson och vägen utefter Dunérs tomt är uppkallad efter honom och heter Anders Görens väg. Så länge fadern levde, blev Gören rasande om någon kallade honom Gören. När pappan dött, blev han stolt över att kallas Gören, och presenterade sig själv så.

Gören var fiskare. Brukade gå ut tidigt med båten och fiska och gick sedan runt med sin fångst och sålde. I sitt knapphål hade han en nejlika. Var enligt vårt förmenande ett mycket stort original.

Maria hade i unga år hjälpt till hos Karna och Hans Mårtensson under den tid som de tillbringade på Ljungen. Dessutom var hon hjälpt hos Pålssons. (Ågarna till Pågens bageri.) Hade hjälpt till hos dem och uppfostrat barnen och gått huset Pålsson tillhanda. Maria hjälpte också till med trädgårdsarbetet i Hans Mårtenssons stora trädgård. När Gören gick hemifrån på kvällarna, brukade han kratta gången innan han gick så att han skulle se om Maria hade smugit sig ut. Han höll en mycket noga kontroll på sin syster.

Maria Göransson och farmor Karna Mårtensson hade fungerat mycket bra ihop. Maria kom ofta in även under ledig tid och pratade en stund med Karna. Under alla åren därefter fick därför Gören och Maria hämta vatten hos Mårtenssons. Även vi Castenfors-barn minns hur pumpen gick ibland trots att vi alla låg kvar i sängarna och ännu ingen gått upp. Wanda Mårtensson var irriterad över detta generella tillstånd med vattenhämtning och hade helst bett dem sluta hämta.

En gång var Maria och Karna iväg för att hämta mjölk och kom gående på järnvägsspåren. Karna tappade sina löständer. Karna sa bara "oj oj då" och tog upp dem och stoppade in dem igen. (Berättat för Karin M av Maria)

Deras fiskestuga var unik. Under åren hade knappast något gjorts åt huset. Där var jordstampat golv, som under åren täcktes av matta efter matta. Enligt Karin M låg, när hon kom dit för att uppvakta Maria på 70-års-dagen eller Gören på 75-årsdagen, säkert 8 - 10 skikt av mattor över hela golvet. I rummet fanns 2 sängar, ett matbord med stolar och en mycket stor järnspis som dominerade i rummet. Järnspisens rör gick ut genom hål i taket. Tidigare lagade de mat i en trefotsgröta över öppen eld innan de fick järnspisen. De hade ej elektricitet indragen utan använde stearinljus. När Maria gått bort, blev det inbrott och spisen stals.

När Gören gick runt och sålde fisk brukade han få en skvätt sprit på olika håll. Han hällde ihop alla skvättarna successivt och så gick han sist av allt till Ebbe Dunér, och visade upp flaskan och skulle prova. Ibland kom han med cykel, fint uppklädd, och vinkade och ropade: Begravningskalas!

Gören brukade vara klädd i flera lager kläder, flera västar, flera långbyxor och flera skjortor. Och sedan en nejlika i knapphålet. Gören brukade skryta med att kavajen var den och dens, byxorna den och dens etc (bara fina namn). När Maria eller Gören fyllde år, så kom Pålssons med allt bakverk.

Om någon kom i närheten av Görens båt på stranden, så kom han utfarande och skrek och hade gevär i handen. Bengtssons barn närmade sig båten och då kom han utfarande som vanligt. Men då kom Bengtsson själv och slängde Gören i sjön så att han blev våt. Efter den persen, stod Gören bakom buskarna och skrek men vågade sig inte fram, av risk att hamna i sjön igen.

Så åkte han in på sjukhus för ålderssocker och svår starr. Starren opererades ej eftersom han var för gammal. För sockret fick han dietmat vilket var fisk, och då blev arg, eftersom alla andra i salen fick kött. Och han ju hade ätit fisk i hela sitt liv. Han såg så dåligt att Ebbe D undrade hur Gören kunde ta sig ut resp hem med

båten med den dåliga syn som han hade.

Fru Hansson (kioskägarens mor som var hemsamarit hos Maria) tittade in genom fönstret när hon skulle dit en dag eftersom ingen öppnade. Hon såg att Gören låg på sängen men inte rörde sig. Då ringde hon sin son Åke Hansson som bor på Ljungsättersvägen och han rådde henne att ringa till polisen. Så gick polisen in och fann honom död. Vid den tiden låg Maria på sjukhus.

Först gick Gören bort och då försökte Maria att fiska och klara sig själv men fångsten gick ner och hon slutade med fisket. Hon gick bort i 75-årsåldern efter att ha legat på långvården en tid. Hon blev förvirrad när brodern gått bort. Pålssons köpte in huset och även tomten tvärs över vägen (granne med "vår" dvs Mårtenssons tomt).

Hembygdsföreningen på Ljungen gjorde ett försök att få överta stugan när Maria gått bort, för att bevara den till eftervärlden. Men den ansågs så fallfärdig att varje långtradare på vägen fick den att vackla.

Ulrik Neuman m.fl Neuman skrev en visa om Gören och den har uppförts även i TV. Ebbe Dunér har den och en avskrift följer nedan: FALSTERBO FARVÅL (Text 3 x Neuman)
Melodi: Jamaica farevel (Harry Belafonte)

1) På ett näs där dom fina ses
ligger vackra hus
utmed havets brus.
Där finns en kåk mé sitt eget språk
som säger allt om en ovanlig man epok. - Han va':

Refräng En profil - mé egen stil,
blommig nos - i västen en ros
i lugn å ro - fick skägget gro
det får vi aldrig mera se i Falsterbo.

2) När han kom blev man alltid gla'
då han skrek mé sin gällaste röst "godda'
här e räkor å rutten frukt,
kan jag få en krona å litet fukt". - Han va':

Refräng En profil - mé egen stil ...

3) På sin cykel en da' i maj
kom han trampande
klädd i en fin kavaj:
"Den har jag fått av Fru Hamilton
den har tillhört en fin gammal skånsk baron!". - Han va':

Refräng En profil - mé egen stil ...

4) Å en da' när han sålt som mest,
gick han hem för att hålla en liten fest,
åt en kyckling, å drack sitt vin,
somna' sedan in mé en lycklig min. - Han va':

Refräng En profil - mé egen stil

Originalt Gören och hans syster Maria

Ture Mårtenssons svärdotter Karin Mårtensson berättar i juni 1987 på Ljunghusen
